

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Prius argumentum VVicleffi contra nostram libertatem, cui Catholici varie
respondent, c. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

qua suppositione, sed neque posse laedi: si enim aliqua suppositione laederetur, id esset, vel scientia Dei, vel voluntate illius: de scientia in hac disp. id ostendimus: de voluntate vero disp. 99. quamuis, & in hoc aliqua sit ibi cum nostris Theologis futura disceptatio.

CAPVT II.

Prius argumentum VVicleffi contra nostram libertatem, cui Catholici varie respondent.

7
Argumentum hereticorum.

S. Thomas VVicleffus VValden.

Armacan.

VValden.

Prima responsio.

8
Nullus est moment.

Secunda solutio s. n. s. Thomae.

Caietanus. Explicatio Thomistarum.

Exemplum.

TOtus huius controuersiae summa in diluendis haereticorum obiectionibus sita est, ex quibus multis alijs praetermissis, quae opponi solent, duae sunt instar omnium, quae si exacte a nobis fuerint explicatae, non solum caetera haereticorum fallaciae facile diluentur, verum etiam Catholica veritas non mediocriter illustrabitur.

Prior oppositio est apud S. Tho. in hoc artic. 13. in 2. argumento, qua utebatur VVicleffus, vt auctor est VValden. tom. 2. artic. cap. illo 22. circa finem, & est huiusmodi. Deus praesciuit, aut praedixit Petrum peccaturum: ergo Petrus peccabit, consequentia est bona, antecedens necessarium, ergo consequens, nempe Petrum peccaturum esse, sed, quod est necessarium, non est liberum, quia non potest non esse: ergo non est liberum Petrum peccare. Hoc argumentum adeo efficax dicebat esse VVicleffus, vt assereret Armacanum 20. annos in solutione illius laborasse, & tandem vi eius coactum dixisse, Christum in ea praedictione errare potuisse. Quod si verum esset, ita dixisse Armacanum, affirmare quoque debebat, aut Deum illud futurum non cognouisse iuxta Ciceronis sententiam memoratam disp. 63. c. 1. aut etiam in ea re, & qualibet alia futura cognoscenda decipi potuisse. Verum Thomas VValden. vindicat ab hac calumnia Armacanum, cum nihil tale in eius scriptis reperitur: ideoque imposturam inquit esse manifestam.

Huic argumento Catholici varie respondent. Quidam dicunt, hanc consequentiam non esse bonam, Deus scitit, aut praedixit, Petrum peccaturum: ergo Petrus est peccaturus: antecedens enim semper est verum: consequens autem potest esse falsum: nam postquam Petrus peccauerit, iam amplius non erit vera haec propositio, Petrus peccabit. Sed haec solutio nullum habet momentum: nam cum dicimus, Deus scitit Petrum peccaturum, non intelligimus pro quolibet tempore, sed pro tali: itaque nouit futurum peccatum Petri huic tempori, & praesens alteri, & alteri praeteritum, sic autem quomodo admodum in ea consequentia antecedens semper est verum, ita etiam & consequens.

Sit secunda solutio S. Th. quam adhibet secundo argum. in hoc art. vbi ait antecedens illud, Deus scitit, aut praedixit Petrum peccaturum, esse quidem absolute necessarium: consequens autem, Petrus peccabit esse necessarium, quatenus subest scientiae, aut praedictioni Dei, quae est in antecedenti, hanc solutionem defendunt Caiet. & Thomista communiter, eamque explicant cum Doctore sancto hoc modo. Quoties in antecedenti ponitur verbum aliquod significans animae operationem, aut voluntatis, aut cogitationis, consequens non est accipiendum secundum esse, quod res ipsa in se habet, sed quod habet in anima, quae omnino diuersa sunt, vt si dicatur, Anima aliquid intelligit: ergo illud est sine materia, consequentia bona est, si in con-

sequenti res accipiat, prout in anima habet esse per intellectum: & sensus erit: Ergo res in intellectu habet modum sine materia, hoc est, esse intelligibile ei tribuitur ab intellectu sine materia, & per speciem nimirum omnino spiritualement. Ergo sic in consequentia argumenti propositi, consequens illud, Petrus peccabit, hoc modo debet intelligi: Petrus, vt est in conspectu Dei, peccabit: atque hoc pacto ita necessarium est, sicut antecedens: quia omne, quod est, quando est, necesse est esse; id est, si semel supponamus illud esse in cognitione Dei, necesse est in illa esse.

Hac praemissa doctrina respondent ad argumentum, antecedens illud, Deus scitit Petrum peccaturum, esse quidem absolute necessarium, consequens autem, Petrus peccabit, non esse absolute necessarium; sed relictum ad antecedens, vt explicatum est. Cum vero dicunt, antecedens esse absolute necessarium, non ita intelligunt, vt oppositum natura sua sit impossibile: sic enim non est necesse, Deum scire Petrum peccaturum, vt infra ostendemus: quod si esset necessarium, consequens eodem modo necessarium esse deberet. Intelligunt igitur, absolute esse necessarium antecedens, hoc est, sine alio additamento, quia cum dicimus, Deus scitit hoc fore, non referimus ad aliud, quam termini significant: at cum dicimus in consequenti, Ergo hoc erit, non est necessarium, si verba ipsa solum attendamus: caeterum, vt subest scientiae Dei, quod subintelligi debet in consequenti, necessarium est. Sic etiam interpretatur mentem S. Th. Ferrar. 1. contra gentes, cap. 76. §. Sed tamen aduertendum: quo pacto ipse quoque S. Doctor loquitur eo capite.

Hanc solutionem impugnat Greg. Arimin. in 1. dist. 38. q. 2. art. 3. in solutione cuiusdam argum. Primo, quia frustra conceditur antecedens illud, Deus scitit, Petrum peccaturum, esse necessarium, est enim contingens, id autem quod ratione verum sit, dicemus infra cap. seq.

Secundo arguit contra illam solutionem, quia regula, quam tradit S. Thom. vera esse nequit: nam quoties aliquis intelligit, rem aliquam esse talis, aut talis naturae, seu proprietatis, & vere sic intelligit, vt est, nec in sua scientia decipi potest, optime inferitur, ergo res illa est talis naturae: non solum in scientia illius, sed secundum se: ille namque dum aliquid affirmat de re, non de illa, vt est in intellectu, sed secundum se, illud enunciat: vt ex eo, quod Deus intelligit, vere hominem esse compositum ex materia, & forma, recte inferitur, ergo in re ipsa, non solum in intellectu Dei, sic est compositus. Praeterea exemplum, quod afferitur, non videtur accommodatum, quoniam cum intellectus intelligit rem aliquam, quae materia constat, non affirmat, nec intelligit, eam esse sine materia, & (vt dicunt) in materialem: si enim ita assereret, intellectus falleretur, sed ex eo, quod intelligatur ab intellectu spirituali, sequitur, rem illam habere in ipso modum spirituale, quem de re ipsa tantum prout est in intellectu enunciare possumus. Ergo cum argumentum, quod initio fecimus contra arbitrij libertatem, ex eo, quod Deus de re ipsa secundum se vere cognoscit, & enunciat, inferat, rem illam ita esse, vt si enunciat, fore, ergo Futura est; si enunciat, Petrus peccabit, ergo, Peccaturus est; consequens non tantum debet inferri, cum eo additamento, quod Thomista dicebant, scilicet, vt est in scientia Dei, sed etiam sine illo absolute, & secundum se.

Tertio,

11
Tertia.

Tertio, si consequens illud tantum inferretur cum illo additamento. *Ut subest scientia Dei, esset inutilis consequentia, & negatoria repetitio: peius enim esset, sic colligere, Deus scit Petrum peccaturum: ergo Petrus peccabit:* atque dicere, *Ergo Petrus peccabit, est in scientia Dei.* quod idem omnino est cum antecedenti: ne igitur dicamus, hanc fieri repetitionem; dicendum est, consequens inferri absolute sine vilo additamento, prout res in se ipsa futura est. Quibus rationibus aliqui Thomistae oppressi farentur, regulam illam non semper obtinere locum: & certe in proposita difficultate nullum locum eam habere, rationes praedictae non obicere videntur offendere. Quod si res ipsa futura, quatenus secundum se futura est, inferitur in consequenti; adhuc manet vis argumenti: quia si antecedens est necessarium, consequens etiam eodem modo esse debet.

Caietani de
falsa.

Caiet in hoc artic. 7. §. *Quod ad secundum Gregorius, ut regulam, quam S. Doctor assignavit detur, ad se intellendam esse formaliter: hoc est, quando consequens sequitur ex vi antecedentis, ut significat operationem animae: probat autem, quia haec operationes sunt immanentes: ergo nihil ponunt in re ipsa, circa quam veriantur: ergo id, quod rebus conuenit ex his operationibus, non conuenit eis absolute, sed quatenus ipsis operationibus subiunguntur.*

12

Vere est, sed
in se ipsum.

Ceterum, etiam si haec Caiet. doctrina vera sit, solutione argumenti propositi nullo modo accommodari potest: ratio enim eius solum probat, non posse nos de rebus absolute aliquid affirmare, quod ipsis solum per operationem animae conuenit: ut quod distinguantur, quae sola ratione nostra differunt: quod natura aliqua sit vniuersalis, &c. hoc autem parum refert, ut solamvis argumentum propositum: cum enim Wicleffus colligit hoc modo, *Deus nouit Petrum peccaturum: ergo Petrus peccabit:* non colligit per intellectum tantum conuenire Petro peccatum; sed inferit, Petrum re ipsa peccaturum: id quod vi illius consequentiae optime consequitur: ergo non oportet consequenti, *Petrus peccabit,* addere illud, quod Thomistae contendunt, *scilicet, Vt est in intellectu Dei.*

Wicleffus.

CAPVT III.

Duae aliae eiusdem argumenti solutiones.

Primo solutio.
13

Sunt aliae duae solutiones Scholasticorum non infini nominis, & in scholis etiam semper usuratae, quibus meo iudicio, non plene satisficit argumento Wicleffi: ideoque placuit eas referre, & impugnare, ut inde multo faciliorem, & veriorum colligamus. Primum ergo respondent aliqui, antecedens illius consequentiae esse quidem necessarium, & consequens similiter; sed consequens necessitate solum consequentiae, non consequentis necessarium esse: veluti in hac illatione, *Si currit, mouetur,* est quidem necessarium consequens, mouetur, sed necessitate solum consequentiae, eo quod necessario ex illo antecedenti inferitur: ex se tamen, hoc est, ex terminis non est necessarium: quod est esse necessarium necessitate consequentis, sic respondent argumento Alberti in 1. d. 8. art. 4. ad 1. Bonauent. artic. 2. q. 1. in solutione argumentorum, Ricard. q. vi. ad 1. Aegid. q. vi. ad 2. Scot. q. 1. §. Ad primum pro tertia opinione. Gab. q. 1. art. 3. dub. 8.

Alberti.
Bonauent.
Ricard.
Aegid.
Scotus.
Ouerus.
Caietanus.

Verum haec solutio, nisi amplius explicetur, infirma est: obijcere enim aliquis optime potest, in

Vasquez in 1. part. Tomus 1.

illo exemplo allato consequens illud, mouetur, ideo esse necessarium necessitate solum consequentiae, quia necessario sub conditione ex illo antecedenti inferitur: sed sicut antecedens, *si currit,* est contingens, & nullo modo necessarium, sic etiam consequens, si ex terminis consideretur, tamen sub conditione ex illo antecedenti necessario sequitur: at in argumento facto non solum consequens necessario sequitur ex antecedenti, sed cum antecedens sit necessarium, quod mutari non potest, nempe, *Deus scit Petrum peccaturum,* sequitur consequens illud, *Petrus peccabit,* esse etiam in se necessarium, & non solum necessario inferri ex antecedenti.

Quod si respondeas cum S. Th. in hoc artic. in solut. 3. consequens esse necessarium ex suppositione, quod Deus scierit, & (vt aiunt in Scholis) in se, si composito, non tamen absolute, & ex se, non supposita scientia Dei, quod vocent in sensu diuino; certe nisi magis delectetur solutio etiam mihi non placet: qui cum defendimus secundum fidem Catholicam libertatem arbitrii, non solum debemus eam asserere absolute, & ex natura voluntatis, sed etiam quocumque extrinseco appposito, ita vt a nulla extrinseca causa laedatur: nam, vt vidimus cap. 1. haeretici saltem contendunt, libertatem, quam ex se habet voluntas, scientia Dei, aut voluntate illius de medio tolli, quod cum illis recte in sensu composito saluari nequeat. Ergo superest vt explicemus quomodo cum necessitate, quae sequitur ex suppositione scientiae Dei, consequens sit adhuc in libera potestate voluntatis, nec inde quicquam laedatur libertas, aut minuat.

Responsio S.
Th. ad ob-
iectionem.

14
Maiori ex-
plicatione in-
diget solutio
S. Thom.

Deinde alij respondent, in illa consequentia, *Deus scit Petrum peccaturum: ergo Petrus peccabit,* non esse antecedens necessarium, sed contingens; potuit enim Deus non scire illud, si statuisset Petrum ita praenire, vt non peccaret, quod sane optime facere potuit; ergo si antecedens contingens est, non sequitur consequens debere esse necessarium.

Peterson
solutio.

Ita soluant argumentum propositum Bonau. in 1. d. 38. ar. 2. q. 1. in corpore. Albert. art. 4. ad 3. Ricard. q. 6. ad 7. Scotus q. 1. §. Ad argumenta quinta questionis, Okam q. 1. ante solutionem argu. Gab. q. 1. art. 2. post 5. conclus. Greg. q. 2. ar. 3. in solut. cuiusdam argum. Dur. q. 2. ad 2. Marfil. in 1. q. 40. in solutione argumentorum, ad 4. & 5. rationem quaerit. & Ferrar. 1. cont. gent. c. 67. §. Sed tamen aduertendum. Cuius rei gratia de scientia Dei hoc modo philosophantur. Quamuis cognitio, quam Deus de rebus habet futuris, sit ipsi uelmet essentia, quae non potest non esse, quatenus ad se est; amen quia dicitur habere rationem scientiae visionis, non quatenus est nuda essentia, & ad se ipsam, sed prout respicit creaturas futuras relatione quadam rationis, vt 6. cap. explicabitur, qui sane respectus libere Deo conuenit, non necessario, sicut res ipsae futurae libere, non necessario, futurae sunt: ideo optime dicitur antecedens illud, *Deus scit Petrum peccaturum,* esse contingens, non necessarium, quatenus de Deo enunciat scientiam futurorum. Aliter vero dicendum est de scientia rerum possibilem; haec enim necessario Deo conuenit, etiam si supra nudam essentiam ad lat relationem rationis ad creaturas possibilem, quia sicut creaturae possibilem sunt necessario possibilem, sic etiam scientia, quam de illis Deus habet, necessario ei debet conuenire, hoc etiam modo censet Caietan. in hoc artic. §. Circa primum aduerte, satis si posse argum. superius factum.

Bonauent.
Albertus.
Scotus.
Okam.
Gab. rel.
Grego. sur.
Luaranus.
Marfilus.
Ferrarie.

15

Caietanus.

